

УДК 635.781(635.04)

**FEATURES OF PARSLEY GROWING IN THE CONDITIONS OF THE
LEFT BANK FOREST STEPPE OF UKRAINE****ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ПЕТРУШКИ В УМОВАХ
ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ****Karakutsia K.S. / Каракуця К.С.***Postgraduate / аспірант*

ORCID: 0000-0002-3724-6069

*State biotechnological university, Kharkiv, Alchevs'kykh, 44, 61002**Державний біотехнологічний університет, Харків, Алчевських, 44, 61002*

Анотація. Серед зелених овочевих культур петрушка городня (*Petroselinum crispum* (Mill.) Nym. ex A.W. Hill) є однією з основних. Вона виділяється як найбільш цінна в біологічному відношенні культура, багата на вітаміни, мікроелементи, фенольні речовини, флаваноїди, ефірні олії. В культурі відомі два види коренева та листкова. Сортове різноманіття петрушки городньої в Україні станом на березень 2023 року нараховує 30 найменувань. З них Українського походження 9 (Ароматна, Берлінія, Білявка, Казкова, Моснон, Найда, Стихія, Урожайна, Харків'янка); Нідерландського – 9 (Арат, Аргон, Вега, Ігл, Катінка, Орфео, Петра, Піоне, Топіт); Чеського – 5 (Алба, Астра, Атіка, Осборна, Фест); Французького – 3 (ФРІСЕ ВЕРТ ФОНСЕ, Фрісон, Новас); Польського – 2 (Кінга, Наталка); Німецького – 1 (Смарагд) та Італійського – 1 (Гіганте д'Італія).

Ключові слова: петрушка, сорт, овочеві культури.

Вступ.

Овочівництво в Україні це новий і привабливий вид бізнесу. За останні роки досягнуто значних результатів щодо збільшення врожайності, валового збору, якості продукції та обсягу експорту овочів. Найбільш орієнтованим ринком для українського виробника є країни Євросоюзу. Овочі – життєво необхідний елемент харчового раціону людини. Ґрунтово-кліматичні умови України сприятливі для вирощування і збору значних врожаїв вітамінної продукції [1-3].

За останні роки валовий збір овочів в Україні збільшився в 1,5 рази, тоді як посівні площі під ними залишилися майже незмінними, що пов'язано з підвищенням врожайності. Цьому сприяло впровадження сучасних технологій виробництва овочів, зокрема, використання високоврожайних сортів і гібридів, ефективних засобів захисту рослин та ресурсозберігаючих систем.

Серед зелених овочевих культур петрушка городня (*Petroselinum crispum* (Mill.) Nym. ex A.W. Hill) є однією з основних. Вона виділяється як найбільш цінна в біологічному відношенні культура, багата на вітаміни, мікроелементи, фенольні речовини, флаваноїди, ефірні олії. В культурі відомі два види коренева та листкова [4-6].

Основний текст.

Вирощування петрушки в умовах Лівобережного Лісостепу України має свої особливості, які потрібно враховувати для отримання хорошого врожаю. Основні фактори, які необхідно враховувати при вирощуванні петрушки в цих умовах, наступні: ботанічно-біологічні особливості вирощування, ґрунтово-кліматичні, сортове різноманіття та способи догляду, збору й зберігання отриманих врожаїв.

Залежно від тривалості вегетаційного періоду (від масових сходів до технічної стиглості) сорти петрушки поділяють на ранні (менше як 100 днів), середні (100-120 днів) та пізні (понад 120 днів).

Петрушка – досить холодостійка рослина. Насіння починає проростати при температурі 2-3°C. При оптимальній температурі 18-20°C сходи з'являються через 15-20 діб, а при більш низьких температурах (5-8°C) – через 30-35 діб. Вони легко витримують весняні заморозки до мінус 8-9°C. Оптимальна температура для росту це 18-22°C. Зростання листя і коренеплодів сповільнюється при підвищенні температури й зниженні вологості ґрунту.

Рослини петрушки досить вимогливі до світла. В умовах загушення і затінення бур'янами листя дуже зріджується та уражається грибковими хворобами, а коренеплоди формуються не якісними й дрібними. Сходи петрушки теж дуже вимогливі до світла. Петрушка також є рослиною зі значними вимогами до вологості ґрунту, особливо при посіві. При недостатньому зволоженні затримується поява сходів, сповільнюється ріст листя і формування кореневої системи протягом вегетації. Рослини добре переносять сухість повітря, але не витримують затоплення і гинуть [7].

Петрушка має високу потребу в основних поживних речовинах, особливо в першій половині вегетації. Недостатня кількість поживних речовин призводить до повільного росту листя, передчасного старіння й загибелі. Недорозвинені надземні частини негативно впливають на продуктивність рослин, тому петрушку слід вирощувати на легких, багатих органікою і родючих ґрунтах. Важкі, кислі та запливаючі ґрунти не підходять для її вирощування.

Петрушку краще вирощувати після попередників, під які вносили органічні добрива. У петрушки коренева система стрижнева, слабо розгалужена, добре проникає в глибину до 1 м й більше, а основна маса її розміщується на глибині до 40-50 см [8].

У сучасному землеробстві сорт виступає як самостійний фактор підвищення врожайності будь-якої сільськогосподарської культури й поряд з агротехнікою має велике, а в ряді випадків вирішальне значення для отримання, високих і сталих врожаїв. Використання високоякісного насіння кращих сортів, що пройшли державну науково-технічну експертизу й занесені до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні – один з найбільш доступних і економічно вигідних способів підвищення врожайності та валових зборів сільськогосподарської продукції. Модель ідеального сорту для кореневої петрушки це скороспілість; великі, нерозгалужені, гладенькі, білосніжні коренеплоди з доброю лежкістю; високою облиствленістю; великий вміст вітамінів; придатність до переробки.

Сортове різноманіття петрушки городньої в Україні станом на березень 2023 року нараховує 30 найменувань [9, 10]. З них Українського походження 9 (Ароматна, Берлінія, Білявка, Казкова, Мосспоп, Найда, Стихія, Урожайна, Харків'янка); Нідерландського – 9 (Арат, Аргон, Вега, Ігл, Катінка, Орфео, Петра, Піоне, Топіт); Чеського – 5 (Алба, Астра, Атіка, Осборна, Фест); Французького – 3 (ФРІСЕ ВЕРТ ФОНСЕ, Фрісон, Новас); Польського – 2 (Кінга, Наталка); Німецького – 1 (Смарагд) та Італійського – 1 (Гіганте д'Італія).

Найкращими попередниками для петрушки є буряк, картопля, зернові та післяжнивні бобові культури, що використовуються як сидерат. Найкраще петрушка реагує на азотні та калійні добрива, гірше – на фосфорні. Система удобрення складається з основного, передпосівного внесення добрива та підживлення [11].

Перед посівом поверхня ґрунту повинна бути ретельно розпушена і добре зволожена. Якщо ґрунт не вирівняний і не достатньо розпушений, польова схожість насіння буде знижена, а сходи будуть зрідженими й строкатими. Норма висіву при літньому та підзимовому посіві 0,7-0,8 г/м² та 0,4-0,5 г/м² ранньою весною. Для отримання коренеплодів застосовують широкий спосіб посіву з міжряддями 30-45 см. Норма висіву при цьому складає 0,2-0,3 г/м². При посіві ранньою весною або влітку ділянку до і після висіву насіння слід ущільнити. Влітку насіння слід висівати після дощу, а після появи сходів слід розпушити міжряддя, щоб розбити ґрунтову кірку та покращити доступ повітря до паростків петрушки.

На підзимових посівах петрушку збирають на пучки у фазі 5-6 листків, коли коренеплід досягає 0,5-1,0 см в діаметрі. У таких посівах рослини можна залишати на 2-3 рази, щоб зрізати зелень і отримати добрі коренеплоди. Петрушку, посіяну ранньою весною, можна збирати на зелень для пучків влітку, а коренеплоди – восени. Для отримання зелені влітку, або розбивають частину грядок і збирають з них дозрілі рослини пучками, або зрізають листя два-три рази за літо, перший раз, коли вони будуть довжиною не менше 15-20 см, а другий і третій раз – через 35-40 діб. Зрізається листя на висоті 1-2 см над поверхнею ґрунту, щоб не пошкодити центральну бруньку. Рослини, листя яких не зрізають, формують великі коренеплоди, які заготовляють пізно восени й використовують за призначенням [12].

Зберігають коренеплоди петрушки так, їх вміщують у поліетиленові пакети з товщиною плівки 30-60 мк за умови, щоб на листках не було вологи.

Висновок.

Отже, проаналізувавши літературні джерела можемо зробити висновок, що петрушка дуже корисна рослина для людського організму, має великий потенціал для експорту у країни Євросоюзу, а також привабливий продукт на внутрішньому ринку. Як культура вона середньовимоглива до ґрунтово-кліматичних умов й придатна до вирощування в зоні Лівобережного Лісостепу України.

Ми бачимо потенціал у подальших дослідженнях вирощування петрушки городньої за різних умов.

Список використаних джерел.

1. Романов О., Пономарьова М., Князев Д. Управління комерційною діяльністю підприємства на ринку насіння овочів та можливості інноваційного зростання / Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення. матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2021. С. 97-100.

2. Пономарьова М.С., Должикова І.С., Фоменко В.Є. Стан розвитку

овочівництва та збереження інноваційного агровиробництва як вектора ефективного управління. SWorldJournal Т. 11. № 04. С. 114-121. Doi: 10.30888/2663-5712.2022-11-04-097.

3. Яцишина Л. К. Дослідження ринку овочів і фруктів в Україні. Економіка та держава. 2019. № 2. С. 105–109. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.2.105

4. Agyare, C., Appiah, T., Boakye, Y. D., & Apenteng, J. A. (2017). *Petroselinum crispum*: a review. *Medicinal spices and vegetables from Africa*, 527-547. URL: <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-809286-6.00025-X>

5. Кецкало, В. В., & Мулярович, М. Б. Забезпечення галузі овочівництва новими сортами петрушки городньої *petroselinum crispum*. *Сучасний рух науки: тези доп. XI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 8-9 жовтня 2020 р. – Дніпро, 2020. – Т. 1. – 440 с., 287.*

6. Zhang, H., Chen, F., Wang, X., & Yao, H. Y. (2006). Evaluation of antioxidant activity of parsley (*Petroselinum crispum*) essential oil and identification of its antioxidant constituents. *Food research international*, 39(8), 833-839.

7. Jadczyk, D., Wojko, K., Wysocka, G., & Szymanska, M. (2019). Yield and biological properties of leaf parsley (*Petroselinum crispum* (Mill.) Nym. Ex AW Hillc Convar. *crispum*). *Journal of Elementology*, 24(2).

8. Marthe, F. (2020). *Petroselinum crispum* (Mill.) Nyman (Parsley). *Medicinal, Aromatic and Stimulant Plants*, 435-466.

9. Державний реєстр сортів рослин придатних для поширення в Україні. URL: <https://minagro.gov.ua/file-storage/reyestr-sortiv-roslin>

10. Інформаційно-довідкова система «СОПТ». Буряк столовий. URL: <http://sort.sops.gov.ua/taxon/view/114>

11. Гіль Л. С., Пашковський А. І., Суліма Л. Т. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Вінниця : Нова книга, 2008. Ч. 2. С. 233-236.

12. Legańska Z., *Warzywnictwo*. Wydawca: Hortpress, 2020. 608 s.

Abstract. Among green vegetable crops, garden parsley (*Petroselinum crispum* (Mill.) Nym. ex A.W. Hill) is one of the main ones. It stands out as the most biologically valuable culture, rich in vitamins, trace elements, phenolic substances, flavonoids, and essential oils. In culture, two types of root and leaf are known. Varietal diversity of parsley in Ukraine as of March 2023 includes 30 names. 9 of them are of Ukrainian origin (*Aromatna, Berlinia, Bilyavka, Kazkova, Mosspop, Naida, Stikhia, Urozhayna, Kharkiviyanka*); Netherlands – 9 (*Arat, Argon, Vega, Eagle, Katinka, Orfeo, Petra, Pione, Topit*); Czech – 5 (*Alba, Astra, Atika, Osborne, Fest*); French – 3 (*FRISE VERT FONSE, Frison, Novas*); Polish – 2 (*Kinga, Natalka*); German – 1 (*Smaragd*) and Italian – 1 (*Gigante d'Italia*).

Key words: parsley, variety, vegetable crops.

Науковий керівник: д. с.-г. н., проф. Яровий Г. І.

Стаття надіслана: 24.03.2023 р.

© Каракуця К.С.